Anul III. Budapesta 9 Maiŭ 1904. Nr. 19

Abonamentul:
1 an: ... ... 4 cor.
½ an: ... ... 2 cor.
¼ au: ... ... 1 cor.

Numerul telefonuluĭ 59—21.

VOINTA POPORULUI

Redacția și administrația: Szabad Szó BUDAPESTA, VII., István-ut 67.

Numerul telefonuluĭ 59—21.

Organul partiduluĭ socialdemocrat reorganisat din Ungaria. Foaie pentru poporul muncitor Român.

Redactor prim: **V. MEZÖFI.** — Redactor resp.: **D. Cienadi.**

Cătră Popor.

Pe când departe, în resărit se sfâșie cătănimea rusă și japoneză, întețită la luptă de călăiĭ săĭ; pe când Loubet și regele Italieĭ împrăștie baniĭ, luațĭ cu sila de la popor, pe podoabe și chefurĭ ordinare; pe când în Spania, patria inchizițieĭ, se urmează atentatele în contra craĭuluĭ si a barbaților săĭ de stat, pe când foile din țară si străinătate aruncă ploaĭe de fulgere asupra mișcăriĭ socialiste universale, pe care guvernele sub fel de fel de pretexte o atacă pe toată linia cu inverșunare: voĭ adunați-vă în jurul mêndruluĭ steag al partidului socialdemocrat reorganizat și luptațĭ cu armele păcii, cu puterĭ îndoite răspândênd ideile cumplitutuĭ nostru partid, care singur are menirea să vă deĭe tot ce de la Dumnezeŭ de mult vi s'a dat vouĕ, însă știut este că al nostru ĭe viitorul, noĭ suntem totul, că sângele vărsat prin sânge se rĕsplătește.

Mizeria și nemuițumirile poporuluĭ din întreaga lume sunt un semn, că se pregătește ceva groaznic, iar mișcările partiduluĭ ne face să prezicem deslănțuirea uneĭ furtunĭ, care ca și cea de la 1789, va înroși de sînge pămăntul și marea.

Aceste se vor întempla fatal, că nime de sub soare nu ĭe poate opri, iar noĭ țăraniĭ ĭe așteptăm liniștițĭ, că stim, că maĭ reŭ nu ne foate fi nicĭ atuncĭ. Jar până la desnodămêntul acela vom merge tot înainte propovăduind legea păciĭ și a bineluĭ cu orĭ ce prilej și orĭ cuĭ că poată lumea ĭe de alt fel de acord cu noĭ, numaĭ cât nu ar vrea să și taĭe creanga de sub picĭoare! Inainte! Inșirați-vă sub uriașul steag al partiduluĭ nostru în umbra căruĭa, crește libertatea, egalitatea si frățietatea. Să dăm mână de ajutor partidului socialdemocrat reorganizat din întreaga lume, iar noĭ carĭ suntem membriĭ acestuĭ partid, să fim mândri că numaĭ noĭ vrem binele omenireĭ! Numaĭ noĭ sîntem prieteniĭ adevărațĭ aĭ celor lipsițĭ.

Inainte Române!

Trăĭască partidul socialdemocrat în întreaga lume!

Cătră frațĭ!

Fiind spre sfârșitul pătraruluĭ, rugăm pe toți frațiĭ nostri cărora li se sfârșește abonamentul la 1 Maiŭ după călindarul noŭ să binevoĭască a-și reînoĭ abonamentul, că astfel trimiterea ziaruluĭ se nu sufere întărziere Vremea grea umblă de-asupra noastră, fiscalul împĕrătesc adica procurorul ne-a dus numeriĭ din urmă din **„Voința Poporuluĭ"** și astfel marĭ pagubĭ am îndurat, de acea voĭ ne statĭ într'ajutor și pentru maĭ departe ca să putem lupta și de aci înainte pentru binele poporuluĭ.

Pe	1	an —	de 1 numĕr	—	4 coroane.
»	½	» —	» »	»	— 2 »
»	3	» —	» »	»	— 1 »

Dacă se abonează 30 foĭ pe un nume, atuncĭ abonamentul va fi următorul:

Pe 1 an	— 30 numĕre —	2 cor.	40 fil.
» ½ »	— » »	— 2 »	20 »
» 3 »	— » »	— — »	60 »

Maĭ departe rugăm pe vechiĭ noștri cetitorĭ să scrie pe mandatul postal (utalvány) și numĕrul sub care primesc foaia, iar cetitoriĭ ceĭ noĭ sa-șĭ scrie numele curat și la înțeles, amintînd și aceea că numaĭ acum abonează foaia pentru întâia dată.

Administrația
„Voința Poporuluĭ."

Baniĭ, scrisorĭ și alte întrebarĭ au se trimite pe adresa aceasta:

SZABAD SZÓ
Budapest, VII., István-ut 67. sz.

Scrisorĭ de la frațĭ.

De la organul nostru din Curtacheriŭ primim o scrisoare maĭ lungă, în care ni-se plâng frațiĭ nostri, că notarul lor din sat ceva unguraș ploiat cu numele Lengyel Gábor, plătit din baniĭ satuluĭ multă gâlceavă face sătenilor. Așa dintre multe înșirăm urmĕtoarele: Lengyel Gábor când a căpătat poruncă de la comitat ca să facă conscrierea bărbaților de la 20 anĭ în sus pe vre-o 60 de oamenĭ, carĭ în ziua aceea au fost la lucru i-au pârît la judecătoria din Boroșineu, însă judecătorul — un om învĕțat și cinstit — a dat peste bot scriitorașuluĭ sătesc și în loc de-a pedepsi pe frațiĭ nostri, i-a luminat, că în vreme de 15 zile pot să apeleze conscrierea notărășeluluĭ lor, pe care de aceea îl plătește satul ca să fie povățuitorul fiecăruĭ locuitor din sat, ear nu să-ĭ poarte pe la judeţe. Notarășe, notarășe, apoĭ ce gândeștĭ, că dacă frate-tĕu iĭ fibirău în Tĕrnova, ție toate iertate-ți-s?! Păzeste-te de blăstĕmul oamenilor și de urgia și bătaia luĭ Dumnezeu.

Ce altă lume ar fi în Curtacheriŭ, dacă poporul românesc luminat și pĕtruns ar fi de dreptățile ideilor social-democratice, atuncĭ ar alege un birău adevĕrat social-democrat, care ar fi conducătorul satuluĭ, și ar porunci notarășuluĭ sătesc, că el este scriitorul satuluĭ și birăul este capul, președintele, conducătorul și antistia comunală. Că doară birăul e președintele comitetuluĭ comunal și birăul este birău, până-ce notarășul este îndatorat să scrie ce-ĭ poruncește judele comunal. Până nu se va deștepta poporul nostru, tot rĕu iĭ va merge. Am zis.

Din comuna Broaște ne scrie corespondentul nostru, că organul nostru de acolo s'a mărit din noŭ cu 61 de membriĭ, Meritul este a frateluĭ nostru Georgiu T. de acolo, care face din noapte ziuă numaĭ ca să învingă ideile noastre.

Din comuna Presacă primim o știre tare îmbucurătoare, anume fratele nostru Joan M. din Robogani ne scrie, că în comuna Presaca în timpul din urmă s'au mărit organul nostru cu 10 frațĭ, carĭ toțĭ acum s'au înscris în partidul nostru social-democrat reorganizat.

Lumea poate vedea cum se lățesc ideile luminătoare a le socialdemocrațieĭ.

De la organul nostru din Macea primim o scrisoare prin care ni-se aduce la cunoștință, că organul nostru social-democrat reorganizat de acolo pe la sfârșitul luneĭ Aprilie a ținut o ședință lunară, în care au hotărît ca să aboneze cu toțiĭ din noŭ foaia partiduluĭ nostru **„Voința Poporuluĭ"** și pentru întărirea scrisorilor, organul a hotărît să comandeze un sigil mare pentru 6 coroane.

La ședință au luat parte: Vasile C. președinte, Marcu O. vicepreședinte, Vasilica M. notar, Teodor G. controlor, Ilie P. casar, Demian V. gazetar și Juan R. corespondent; ear din membriĭ au fost de față: Gusti G., Mitru S., Antal Sz., Toma M., Teni H., Mihály T., Vasilie V., István K., George C., Pantelimon T., Johann K., Ștefan P., Ștefan S., Juăn L. și vr'o 150 de frațĭ. Adunarea s'a terminat în bună pace.

Sănĕtate bună ce poțocu de la Cruticiŭ.

Frunză verde de cucute
Notarul Szereny fuge iute.
Coada-ĭ lungă, iute, eată
Hámory i-o facut o gată.
Nevoĭ rele se te ajungă
O sută de dracĭ se te 'npungă.
Curticenĭ, heĭ ține minte!
Frate Mladen, numaĭ nainte!

După **„Füles bagoly"**.

Ciobanul și paștile.

Anecdota de **Th. D. Speranță.**

E la Paști. Norodu 'ntruna
In biserică sporește;
Imaracat cu-o haină albă
Popa slujba sĕvîrșește.
Un cioban, în toiul slujbei,
In biserică s'arată
Cu-o găleată 'n bâț în spate
Ear' pe cap cu o cușmă lată.

* * *

— Hei, mĕi cela! Tu ești popa?
Ce fugi, meĭ?! Nu poți se stai?
Uit'te doar' și eu venit-am
Naforă sau paști sĕ'-mi dai,
— Pasti voești?
— Da, popo!
Na, 'n găleată-acĭ sĕ-'mi pui,
Ba și-'n cușmă sau căciulă
Când de-ajuns găleata nu-'i.

— Bine, 'ți dau, dar' uit'te spune
Câți sunteți, ciobani, stăpâni?
— D'apoi, câți sĕ fim, noi suntem
Patru oameni și doi câni.
— Ești nebun, pe cât îmi pare,
Vai de capul tĕu cioban . . .
— Ba ești tu, că tu cămașa
'Ți-o puseși peste suman.

—

Ajutor partiduluĭ.

R. Lipót (Arad) pentru secretariat 60 fil., Folkmayer (Johannesthal) pentru fondul de alegere 60 fil., G. Ferencz (Lepsény) 20 fil., pentru secretariat, organul din Arad pentru secretariat 5 cor. și pentru alegerĭ 5 cor., L. József 1 cor., organul din Tiszaderzsi 2 cor., T. Béni din Tisza Inoka 40 fil., F. I. József din Moszlavino 3 cor., K. Imre pentru secretariat 1 cor. 60 fil., Sz. János din Puszta-Kutas 20 fil., K. Lajos din Moslovina 60 fil. Sch. I. din Becĭcherec 10. fil., L. Ferencz din Becĭcherec 50 fil., și Teodor B. din Macia 20 fil., pentru secretariat.

Noutățĭ.

Jókai Mór un scrietor maghiar, care a fost podoaba scriitorilor maghiarĭ a încetat din viața în vrêstă de 75 anĭ. Națiunea maghiară are o perdere atât de mare. ca și noĭ cu moartea unuĭ Eminescu, Alexandri sau alțiĭ.

La cele petrecute în Aleșd maĭ avem a adanga, că cele scrise în numĕrul din trecut s'au adevĕrit și că procurorul pune racu pe aceia, dintre Kossuthiștĭ și pe aceĭ șvindlerĭ de la Oradie carĭ au ațâțat poporul și 1-au sedus cu momelĭ. Noĭ am declarat și atuncĭ și acuma, că noĭ nu avem acolo organe, așa dară nu este adevĕrat, că ceĭ împușcațĭ ar fi social-democrațĭ reorganizațĭ, pentru că noĭ dăm înainte pe calea apucată, care este calea păciĭ, însă totodată și a isbândeĭ. Eată dăm acĭ numele celor morțĭ: Resch Mihály strajamester, Pali Demeter Rév, Bokor György Rév, Zsurka Demeter Rév, Dobos Pünkösd Dubricsony, Gaka Mihály Alsólugos, Gerle Illés Töttös, Luk Lőrincz Ürgeteg, Madár János Lok, Pankis Mária N.-Patak, Pinkas János N.-Patak, Csoran Mária Pestes, Molnő Lőrinczné Pestes, Jáz Miklós Kőalja, Laczkó Pünkösd Dubricsony. Árkus Tivadar Alsólugos, Faur János Tinód, Szabó János Tinód, Linkle Miklós Lok, Mangó Péter Kövesd, Venczel Mihály Élesd.

Votul Poporuluĭ. Sub acest nume niște oamenĭ fără de lege și fără Domnezeu au scos o foaie în Timișoara, despre care ziceau, că e foaie socialdemocrată. După multă comedie, a trecut de la viață la moarte. Pentru noĭ ceĭ de la **„Voința Poporuluĭ"** numaĭ bucurie este moartea comediantîlor de la Timișoara și nouă ne-a mânat apa pe moară, ca unor adevĕrațĭ social-democrațĭ reorganizațĭ. Vedețĭ fraților cum ni-se duc cu plutele dușmaniĭ noștrĭ și aceĭ șvindlerĭ. carĭ prostesc lumea, că eĭ ar fi social-democrațĭ.

Bravo comedianțĭ din Timișoara, ceĭlalțĭ după voĭ! !

La mormêntul luĭ Gozsdu. In Dumineca trecută parochia română s'a dus la mormêntul luĭ Gozsdu unde întru amintirea mareluĭ fondator Emanuel Gozsdu s'a ținut un părastas, care a fost al 35-lea. Știm că Emanuil Gozsdu sĭ-a testat averea sa — astăzĭ e peste 6 milioane coroane întreagă pentru creșterea pe la școlĭ a tinerilor sĕracĭ, pentru ajutorarea de bisericĭ și școlĭ, pentru mărirea și înbunătățirea plățiĭ preotilor și învĕțătorilor și în sfârșit pentru zidirea uneĭ bisericĭ româneștĭ în Budapesta.

Atarĭ Românĭ marĭ și de omenie ne mor și Dumnezeul Românilor așa ne pedepsește pentru ticălosiile neamuluĭ nostru. In loc ca să moară un Gozsdu, să fie luat dracul pe 100 de șirienĭ.

Regele nostru la Londra. Am fost publicată și noĭ, că regele nostru Francisc Josif I-iul în vara asta va călătorĭ la Londra. Acum după cum aflăm Maiestatea Sa nu se va duce la Londra, ca să fie cruțat de obseală uneĭ așa lungĭ călătoriĭ, ci la scăldătoarea Marienbad se va întâlni cu regele Eduard din Anglia. De altfel monarchul nostru în 2 Maiŭ a sosit în capitala noastră, unde va remânea aproape luna întreagă și va da un bal la curte la care vor lua parte peste 3,000 de oamenĭ.

Caiser-manöver. Manevrele din vara aceasta vor fi ear marĭ sau cum se numesc «Kaiser manöver». Feciori̇ĭ noștri. știu ce va se zică aceste manevre. In vara asta manevrele se vor ținea lângă Ștraconit și Vodnau din țara cehească. Se zice că și împĕratul Vilhelm din Germania va lua parte la manevre și va locui cu regele nostru în castelu Zdenko.

Din Feneșul-săsesc ni se anunță că Dumitru Selegean, venind în 5 l. c. din pădure cu un car de lemne la o strîmtoare pe cale, voind să iese înaintea carului, a fost prins și tîrit de car așa cât i-a sfărmat un umĕr și brațul foarte rĕu Nenorocitul a fost dus în spital la Cluj.

D-șoară medic. D șoara Dr. Valeria Curtuț, fiica advocatului Curtuț din Arad, diplomată din științele medicale, e numită doctor la spitalul comitatului Bichiș.

Soldati mușcați In Arad sĕptĕmâna trecută a umblat pe ulițe un câne turbat și a mușcat 7 soldați, cari au fost transportați in spitalul Pasteur din Bpesta. Cânele în urmă a fost ucis de soldați.

Atentat. Din Constantinopol sĕ vestește că un Grec, cu numele Cristomanos a pușcat de doue ori asupra archiepiscopului bulgar din Strumița, Gerasimos, dar' gloanțele n'au nimerit. Cristomanos a fost prins. Causa atentatului este a se căuta în cearta, ce esistă de ani de zile între Grecii și Bulgarii din Strumița pentru zidirea unei biserici bulgare.

Mobilisare. Cu toate, că foile oficioase desmint știrile despre mobilisarea Austro-Ungariei și Italiei, din causa rĕscoalei din Macedonia, ele sĕ sustin mai cu seamă din partea foilor italiene. Intre altele foaia „Corriere della Sera" e informată din Pola, că vre o 60 de oficeri austro ungari au sosit în Cattaro și Triest spre a face cortele pentru oaste, ear pentru Bosnia nu sĕ mai primesc mărfuri pe trenuri.

Foile guvernelor desmint, cum am amintit, aceste știri.

Oficerul și servitorul. Foile rusesti povestesc următoarea istorie întêmplată: In un regiment din Siberia servia un soldat, cu numele Liatnicov. care era servitor (ordonanț) la un oficer. Liatnicov era foarte iubit de soldați, dar' acestia de multe-ori făceau glume cu el de oare ce tinĕrul soldat avea față ca o femeie tinĕră. In Februarie Liatnicov lunecă și-'și frânse un picior. El fu dus în spital și aici medicii vĕzură, că tinĕrul soldat și-a tăiat vinele dela o mână, ca sĕ moară. Dar' mai mare fu mirarea doctorilor, când sĕ statori, că Liatnicov e — femeie. Ea adecă a fost drăguța oficerului, pe ceva cale s'a înrolat în armată și ofiicerul a cerut-o de servitor. In urma perderii de sânge din vinele tăiate, fata-soldat a murit. Inainte de moarte a rugat be iubitul ei să se cunune cu ea. Oficerul n'a voit. Ceialalți oficeri auzind lucrul, au rupt ori-ce legătură cu el și aceasta la supĕrat atât de mult, încât la câteva zile după moartea feteĭ s' a împușcat.

Recrutii. Semioficios (adecă din loc vrednic de credință) sĕ vestește: Recruții de pe anul 1903 au sĕ între sub arme la inceputul lui Maiu, dar' din timpul de serviciu de 3 ani li-se socotesc cele 7 lunĭ, adecă timpul din 1 Oct. până în 5 Maiu.

Frațĭ noĭ. Comuna Valenĭ de lângă Beinș a întrat în rêndul socialdemocraților reorganizațĭ. Precum ni-se scrie Joan S,, un frate de toțĭ iubit al nostru s'a trudit și a închegat organul nostru în comuna Valenĭ cu 7- de familiĭ.

Trăiască și frații noștri din Valenĭ dimpreună cu fratele Joan S.

50 de milioane, atata e suma cu cât vom plăti maĭ mult pe anul urmĕtor porție, decât ca până acum, din care sumă 25 milioane cad pe locuitoriĭ din Ungaria și 25 milioane p. ceĭ din Austria. Cetim în foile din Viena că acolo s'a ținut consfătuirea la care au luat parte ministriĭ din Austria și ceĭ din Ungaria.

Organ nou. Dn comuna Tărcăița din Biharie primim oștire îmbucurătoare, anume că la stăruința frateluĭ Petru J. de acolo s'a alcătuit organ noŭ al partiduluĭ nostru social democrat reorganizat. Organul constă din 160 de familiĭ și nis'au cerut foĭ pentru rĕspândirea ideilor social-democratice reorganizate.

Trăiască frațiĭ nostri socialdemocrațĭ din Tărcăița în frunte cu fratele Petru J.

12 milioane de ruble în mare. După unele foĭ rusești se zice, că în corabia Petrupavlovsk, scufundată de japonezĭ la Port-Artur au fost și 12 milioane de ruble. Baniĭ aceștia au fost trimiși luĭ Makarov ca să aibă banĭ la îndemână la caz, dacă i-s'ar tăia comunicația. Dacă ar fi știut japoneziĭ despre această bogăție ce se află într'ênsa, atuncĭ s'ar fi luptat ca să pună mâna pe ea. ear nu să o scufunde.

Dare de seamă. Cetin în foile din Budapesta, că deputatul dr. George Sombati din cercul Josășel șĭ a ținut darea de seamă. Alegĕtoriĭ din cercul Josășel au hotărît, că sunt tare mulțumițĭ cu lucrarea deputatuluĭ dr. George Sombati și și-au esprimat nemulțămirea lor față de clica așa ziși «naționalistĭ» din Arad, carĭ l-au atacat foaiafleac de acolo.

Frațiĭ nostri socialdemocrațĭ s'au ținut departe de orĭ-ce hotărîre pentru că eĭ nu pot aproba porcăriile fostuiuĭ calfă de dubitor de pieĭ, a individuluĭ care rĕspunde la numele Rusu-Șiria, ear de altă parte pe deputatul Sombati îl cunosc de om cinstit și fiindcă în cercul electoral al Josășeluluĭ sunt puținĭ, social-democrațĭ așa dară eĭ se rĕțin de la orĭ-ce manifestare politică.

Poșta Administrațiuneĭ

Demian V. în Curticiŭ. Primit 5 cor. la 1 Maiŭ până la 1 August în rênduială suntețĭ. Salutare.

Teodor M. în N.-Facet. Am primit coroane de la 1 Maiŭ—1 Maiŭ 1905 eștĭ plătit. auzim de bine și se trăeștĭ voivodul socialdemocraților din Bănat.

Tipografia Ștefan Nagel
Budapesta, VII., Vörösmarty-utcza 17.